

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1. Vtrum in celebratione huius mysterii Christus immoletur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

ARTICVLVS X.

Utrum liceat sacerdoti omnino a consecratione Eucharistiae abstinere.

AD DECI-MVM sic procedit. Videtur, qd liceat sacerdoti, omnino a consecratione eucharistiae abstinere. Sicut enim ad officium sacerdotis pertinet eucharistiam consecrare, ita etiam baptizare, & in alijs sacramentis ministrare: sed sacerdos non tenetur ministrare in alijs sacramentis, nisi propter curam animarum susceptam, ergo uidetur, quod nec etiam tenetur eucharistiam consecrare, si curam non habeat animarum.

In ar. 10. Scito hac esse difficultate, an sacerdoti liceat tota hinc a celebratione abstinere, & hec bene soluitur in litera negativa. Exigit siquidem recta ratio, quoniam potentia fit propter actum, & gratia fit propter usum, ut commoditate obuia cessante, que omni impedimento, homo quandoque potentia gratiaque in his, quæ ad Deum sunt, vitatur.

Super

¶ 2. Præter. Nullus tenetur facere quod sibi non licet, alioquin esset perplexus: sed sacerdoti peccatori, vel et excommunicato, non licet eucharistiam consecrare, ut supra dictum est. Ergo uidetur, qd tales non teneantur ad celebrandum, & ita nec alij: alioquin ex sua culpa commodum reportarent.

¶ 3. Præter. Dignitas sacerdotalis non perditur per subsequentem infirmitatem: dicit enim * Gelasius Papa, & habetur in decretis. d. 55. Præcepta canonica sicut non patiuntur venire ad sacerdotium debiles corpore: ita si quis in eo fuerit constitutus, ac tunc fuerit lauciat, amittere non potest, quod tempore suæ sinceritatis accepit. Conringit autem quicquid quod ordinati in sacerdotes, incurrunt aliquos defectus, ex quibus a celebratione impediuntur, sicut est lepra, vel morbus caducus, vel aliquid aliud humilimodi. non ergo videtur, quod sacerdotes ad celebrandum teneantur.

SED CONTRA est, quod Ambrosius dicit in quadam oratione, Graue est, quod ad mensam tuam mundo corde & manibus innocentibus non venimus: sed grauius est, si dum peccata metuimus, etiam sacrificium non reddamus.

RESPON. Dicendum, quod quidam dixerunt, quod sacerdos potest omnino a consecratione licite abstinere, nisi teneatur ex cura sibi commissa celebrare populo, & sacramenta præbere: sed hoc irrationabiliter dicitur: quia vnusquisque tenetur ut gratia sibi data, cum fuerit opportunum, secundum illud 1. ad Corinth. 6. Hortamur ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. Opportunitas autem sacrificij offerendi, non solum attenditur per comparationem ad fideles Christi, quibus oportet sacramenta ministrari, sed principaliter per comparationem ad Deum, cui consecratione huius sacramenti sacrificium offertur. vnde sacerdoti etiam si non habeat curam animarum, non licet omnino a celebratione cessare: sed saltem videtur, quod celebrare teneatur in præcipuis festis, & maxime in illis diebus, in quibus fideles communicare consueverunt, & hinc est, qd Mach. a. 4. contra quosdam sacerdotes dicitur, quod iam non circa altaris officia dediti erant cõtempo templo, & sacrificijs neglectis.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod alia sacramenta perficiuntur in vsu fidelium. Et ideo in alijs ministrare non tenetur nisi ille, qui super fideles suscipit curam: sed hoc factum perficitur in consecratione eucharistiae, in qua sacrificium Deo offertur, ad quod sacerdos obligatur Deo ex ordine iam suscepto.

A AD SECVNDVM dicendum, qd sacerdos peccator, si per sententiam ecclesiæ sit executione ordinis priuatus, vel simpliciter, vel ad tempus, redditus est impotens ad sacrificium offerendum, & ideo obligatio tollitur: hoc autem cedit sibi in detrimentum spiritualis fructus magis, quam in emolumentum. Si verò non sit priuatus potestate celebrandi, non soluitur obligatio, nec tamen perplexus est: quia potest de peccato poenitere, & celebrare.

AD TERTIVM dicendum, quod debilitas, vel ægritudo superueniens ordini sacerdotalis, ordinem non tollit, executionem tamen ordinis tollit quantum ad consecrationem eucharistiae. Quandoque quidem, em propter impassibilitatem executionis, sicut si priuatur oculis, aut digitis, aut usu linguae: quandoque, autem propter periculum, sicut patet de eo, qui patitur morbum caducum, vel etiam quamcumque alienationem mentis: quandoque propter abominationem: sicut patet de leproso, qui non debet publice celebrare: potest tamen misericordiam dicere occulte, nisi lepra adeo inualuerit, quod per corrosionem membrorum, eum ad hoc reddiderit impotentem.

QVAESTIO LXXXIII.

De ritu huius sacramenti, in sex articulos diuisa.

C EINDE considerandum est de ritu huius sacramenti.

¶ 1. CIRCA primum quaeruntur duodecim. Primo, Utrum in celebratione huius mysterij Christus immoletur.

¶ 2. Secundo, De tempore celebrationis.

¶ 3. Tertio, De loco & alijs, quæ pertinent ad apparatus huius celebrationis.

¶ 4. Quarto, De his, quæ in celebratione huius mysterij dicuntur.

¶ 5. Quinto, De his, quæ circa celebrationem huius mysterij fiunt.

¶ 6. Sexto, De defectibus, qui circa celebrationem huius sacramenti occurrunt.

ARTICVLVS PRIMVS.

Utrum in hoc sacramento Christus immoletur.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod in celebratione huius sacramenti, Christus non immoletur. Dicitur enim Hebr. 10. Quod Christus in vna oblatione consummavit in sempiternam sanctificatus: sed illa oblatio fuit eius immolatio. Christus ergo non immolatur in celebratione huius sacramenti.

¶ 2. Præter. Immolatio Christi facta est in cruce, in qua tradidit semetipsum oblationem, & hostiam Deo in odorem suauitatis, ut dicitur Ephes. 5. sed in celebratione huius mysterij Christus non crucifigitur, ergo nec immolatur.

¶ 3. Præter. Sicut * Augustinus dicit in 4. lib. de Trinitate. in immolatione Christi idem est sacerdos, & hostia: sed in celebratione huius sacramenti non est idem sacerdos, & hostia, ergo celebratio huius sacramenti non est Christi immolatio.

SED CONTRA est, qd Augustinus dicit in lib. sent. Prospici, semel immolatus est in semetipso Christus, & tamen quotidie immolatur in sacramento.

RESPON. Dicendum, qd duplici ratione celebratio huius sacramenti dicitur immolatio Christi. Prima.

Tertia S. Thomæ. MM 4 mo

Inf. ar. co. et ad acta.

L. 4. ca. 14. in fi. et ca. 7. in prin. to. j.

Habetur de conf. 3. ca. Semel immolatur.

In lib. q. ad simpliciū q. 3. parum an te me d. to. 4.

Q. 79. art. 1. & 3. & 73. ar. 6. In ca. 10. ad Heb. non. p. culā princ. tom. 5.

D. 584.

In ca. 10. ad Heb. non. re more a pri. tom. 5.

Quest. 85. ar. 1. & 3.

4. dist. 13. q. 1. ar. 2. q. 4.

Art. preced.

In prefat. 2. Pla. 21. circa prin. to. 8.

Leo in epist. 81. ca. 2. circa princip. Ita habetur de conf. d. i. c. necesse ē.

mo quidem, quia sicut dicit * Aug. ad Simpliciū: solent imagines earum rerum nominibus appellari, quarum imagines sunt: sicut cum intuentes tabulam aut parietē pictum, dicimus: ille Cicero est, & ille Salustius. Celebratio autem huius sacramenti (sicut supra dictum est) imago quaedam est representatiua passionis Christi, quę est vera eius immolatio, & ideo celebratio huius sacramenti dicitur Christi immolatio. unde † Ambrosius dicit super episto. ad Heb. in Christo semel oblata est hostia, ad salutem sempiternam potens. quid ergo nos? non nonne per singulos dies offerimus? sed ad recordationem mortis eius. alio modo, quantum ad effectum passionis Christi: quia scilicet per hoc sacramentum participes efficiamur fructus d. dominicę passionis. vnde in quadam dominicali oratione secreta dicitur: quonies huius hostię commemoratio celebratur, opus nostrę redemptionis exercetur. quantum igitur ad primum modum, poterat dici Christus immolari, etiā in figuris veteris testamenti. vnde & Apoc. 13. dicitur: quorum nomina non sunt scripta in libro vitę agni, qui occisus est ab origine mundi: sed quantum ad secundum modum proprium est huic sacramento, quod in eius celebratione Christus immoletur.

AD PRIMUM ergo dicendum, q. sicut † Ambrosius ibidem dicit: vna est hostia (quam scilicet Christus obrulit, & nos offerimus) & non multa, quia semel oblatus est Christus. Hoc autem sacrificium exemplum est illius: sicut enim quod ubique offertur, vnum est corpus, & non multa corpora, ita & vn sacrificium.

AD SECUNDUM dicendum, quod sicut celebratio huius sacramenti est imago representatiua passionis Christi, ita altare est representatiuum crucis ipsius, in qua Christus in propria specie immolatus est.

AD TERTIUM dicendum, q. per eandem rationem etiam sacerdos gerit imaginem Christi, in cuius persona, & uirtute uerba pronuntiat ad considerandum, vt ex supradictis patet. * & ita quodammodo idem est sacerdos, & hostia.

ARTICVLVS I I.

Primum conuenienter sit determinatum tempus celebrationis.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, q. inconuenienter sit determinatum tempus celebrationis huius mysterij. Hoc enim sacramentum est representatiuum dominicę passionis, vt dictū est: † sed commemoratio dominicę passionis fit in ecclesia semel in anno. dicit enim * Aug. super Pl. 21. Quotiescumque Pascha celebratur, numquid toties Christus occiditur? sed tamen annuaria recordatio representat quod olim factū est, & sic nos facit moueri, tamquam uideamus in cruce pendente Dominum. ergo hoc sacramentum non debet celebrari, nisi semel in anno.

¶ 2. Pręte. Passio Christi commemoratur in ecclesia 6. feria ante Pascha, non aut in festo Natalis. Cū ergo hoc sacramentum sit commemoratiuum dominicę passionis, uideretur inconueniens esse, q. in die Natalis ter celebraretur hoc sacramentum: in pasce autem totaliter intermitteretur.

¶ 3. Pręte. In celebratione huius sacramenti ecclesia debet imitari institutionem Christi: sed Christus consecrauit hoc sacramentum hora serotina. ergo

videtur, quod hora tali debeat hoc sacramentum celebrari.

¶ 4. Pręte. Sicut habetur de conse. dist. 1. † Leo Papa scribit Dioscoro Alexandrino episcopo, quod in prima parte dici missas celebrare licet: sed dies incipit a media nocte, vt supra dictum est. ergo vñ, q. etiam post mediam noctem liceat celebrare.

¶ 5. Pręte. In quadam dominicali oratione secreta dicitur, Concede nobis domine quęsumus hæc frequentare mysteria: sed maior erit frequentia, si etiam pluribus horis in die sacerdos celebret. ergo uideretur, quod non debeat prohiberi sacerdos pluries celebrare in die.

SED CONTRARIUM est consuetudo, quam seruat ecclesia secundum canonum statuta.

RESPON. Dicendum, q. (sicut dictum est) in celebratione huius mysterij attenditur representatiua dominicę passionis, & participatio fructus ei. Et sicut utrumq. oportuit determinare tempus aptum celebrationi huius sacramenti. Quia enim fructu dominicę passionis quotidie indigemus, propter quotidianos defectus, quotidie in ecclesia regulariter hoc sacramentum offertur. vnde & Dominus nos petere docet Luc. 11. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie, quod exponens † Aug. lib. de verbis Domini dicit: si quotidianus est panis, cur post annum illum sumas, quemadmodum Græci in oriente facere consueuerunt: accipe quotidie, quod quotidie tibi proficit. Quia uero dominica passio celebrata est a tertia hora usque ad nonam, ideo regulariter in illa parte diei, solenniter hoc sacramentum in ecclesia celebratur.

AD PRIMUM ergo dicendum, q. in hoc sacramento recolitur passio Christi, secundum q. eius effectus ad fideles deriuatur: sed tempore passionis recolitur passio Christi solum secundum hoc, q. in ipso capite nostro fuit perfecta: quod quidem factū est semel: quotidie autem fructum dominicę passionis fideles percipiunt. Et ideo illa commemoratio fit semel in anno, hoc autem quotidie, & propter fructum, & propter iugem memoriam.

AD SECUNDUM dicendum, q. veniente ueritate, cessat figura. Hoc aut sacm est figura quedam, & I. ex plū dominicę passionis, sicut dictū est. * Et ideo in die quo ipsa passio Dñi recolitur, prout realiter gesta est, non celebratur consecratio huius sacri: ne in ecclesia ea et die sit sine fructu passionis, per hoc sacramentum nobis exhibito, corpus Christi consecratum in die precedenti reseruatur sumendum in illo die: non aut sanguis, propter periculum, & quia sanguis specialius est imago dominicę passionis, vt supra dictū est. † Nec uerū est, quod quidā dicunt, q. per immisionem particule corporis Christi in uinū, conuertatur uinū in sanguinē: hoc n. aliter fieri non pōt, quā per consecrationē factā sub debita forma uerborum. In die aut natiuitatis plures missę celebrantur propter triplicē Christi natiuitatem: quarū una est æterna, q. quantū ad nos est occulta, & ideo una missa catur in nocte, in cuius introitu dñ. Dñs dixit ad me, Filius meus es tu, ego hodie genui te. Alia autem est temporalis, sed spiritalis, qua. l. Christus oritur tāquam lucifer in cordibus nostris, vt dicitur 2. Pet. 1. & propter hoc cantatur missa in aurora, in cuius introitu dñ. lux fulgebit hodie super nos. Tertia est Christi natiuitas temporalis, & corporalis, sicut quam uisibilis nobis processit ex uero uirginali, carne idutus. Et ob hoc cantatur tertia missa in clara luce, in cuius introitu dicitur: puer natus est nobis: licet ecouerso possit dici

Art. prec. 4. 73. ar. 2.

In ferm. 81. pari a med. 10. 10.

In corp. & locis libere citatis.

Q. 81. ar. 1. ad 1. & q. 76. ar. 2. ad 3.

De conf. ca. Noct.